

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

July 2023 | SL

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SV](#)

Available Languages:

UVODNIK

Združeni za evropske vrednote

Združeni za evropske vrednote

Drage bralke in bralci!

Leta 2022 smo uvedli komunikacijsko strategijo, ki je zdaj prešla v fazo izvajanja.

Beležimo velik napredek, od krepitve našega izražanja do razumevanja naših deležnikov in partnerjev ter iskanja skupnega jezika z njimi.

V teh časih številnih kriz z nizko stopnjo socialne in gospodarske predvidljivosti moramo še z večjo jasnostjo in empatijo komunicirati o našem namenu in poslanstvu. Pokazati moramo tudi čustveno inteligenco.

Odigrati moramo novo vlogo pri pripravi na evropske volitve leta 2024, da bi utrdili demokratične vrednote in naredili Evropo močnejšo in odpornejšo proti avtoritarnim grožnjam.

Hkrati bomo v povezavi s 65-letnico Odbora utrdili našo zapuščino ter izboljšali sedanjo in prihodnjo evropsko zakonodajo za socialne partnerje, civilno družbo in državljane EU.

Preden bo predstavljen program poletnih dejavnosti, uživajte v počitnicah in se pripravite na prihodnje!

Aurel Laurențiu Plosceanu
, podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje

KOLEDAR DOGODKOV

18. julij 2023, Bruselj

[Četrta okrogla miza za mlade o podnebjju in trajnosti](#)

20. in 21. september 2023, Bruselj

Plenarno zasedanje EESO

10. in 11. oktober 2023, Bilbao, Španija

[Konferenca o redkih boleznih in evropskih referenčnih mrežah](#)

K BISTVU

V tej rubriki Pietro De Lotto, predsednik posvetovalne komisije za spremembe v industriji, pojasnjuje stališča EESO o „modrem dogovoru“, ki je eno najbolj perečih vprašanj v agendi EU, in o tem, zakaj potrebujemo celovito strategijo za vodo.

PIETRO DE LOTTO: EU ZA SOO?ANJE Z IZZIVI, POVEZANIMI Z VODO, POTREBUJE MODRI DOGOVOR

Voda je človekova pravica in temeljnega pomena za vse vidike življenja. Dostop do vode v Evropi že dolgo velja za nekaj samoumevnega.

Toda svet se sooča s krizo na področju oskrbe z vodo in naša celina ni nobena izjema. Po najnovejših poročilih Evropska unija ni na dobri poti k doseganju ciljev trajnostnega razvoja, povezanih z vodo. Približno 30 % prebivalstva EU je prizadeta zaradi neke oblike vodnega stresa. Evropa je poleti 2022 doživela najhujšo sušo v zadnjih 500 letih. S pomanjkljivim dostopom do kakovostne in cenovno sprejemljive vode in sanitarne oskrbe, tj. vodno revščino, se vsakodnevno srečuje več milijonov državljanov EU.

EESO je trdno prepričan, da je sedanji pristop EU k vodni politiki razdrobljen in ne obravnava v zadostni meri izzivov, s katerimi se soočamo. Skrajni čas je za obsežno preobrazbo, kot jo je pred leti doživela podnebna politika. Zato je EESO letos izbral vodo za svojo medsektorsko temo in bo pozval k oblikovanju [evropskega modrega dogovora](#), celovite strategije za reševanje vseh prihodnjih izzivov na področju vode. Voda je ključnega pomena in je zato ni več mogoče obravnavati kot enega od stebrov evropskega zelenega dogovora EU – potrebna je samostojna politika.

Strokovne skupine EESO pripravljajo vrsto mnenj na lastno pobudo, ki obravnavajo gospodarske, socialne, okoljske in geopolitične izzive, povezane z vodo. Odbor preučuje njihov vpliv na kmetijstvo, industrijo, infrastrukturo in trajnostno potrošnjo ter poudarja potrebo po predvidevanju v EU na področju vode in po zanesljivih podatkih ter poziva k ustreznemu financiranju.

Odbor meni, da je treba vodo bolje vključiti v vse politike EU, vključno z industrijsko politiko EU. EU ima tudi priložnost, da prevzame vodilno vlogo na tem področju. Da bi Evropa podprla preobrazbo družbe, mora postati vodilna v svetu na področju tehnologij za učinkovito rabo vode. Te tehnologije so pomemben del rešitve za vso družbo, saj omogočajo učinkovitejšo in trajnostno porabo vode v kmetijstvu in pri javni in zasebni porabi ter prispevajo h konkurenčnosti EU in ustvarjanju delovnih mest.

Cilj EESO je, da Evropska komisija opredeli vodo kot eno od svojih političnih prednostnih nalog v naslednjem mandatu. EESO bo 26. oktobra sprejel poziv k evropskemu modremu dogovoru ter pripravil konkretne in vsebinske predloge za novo evropsko strategijo za vodo.

Vendar pa tega Odbor ne more doseči sam. Zato tesno sodeluje s ključnimi deležniki in institucijami za ambiciozno vodno politiko za Evropo. Spremljal bo sprejemanje svojih predlogov in poskrbel za to, da bodo v prihodnjih mesecih in letih na to temo sprejeti nadaljnji ukrepi, ki neposredno vplivajo na življenje vseh državljanov. Vabim vas, da se nam pridružite in nas podprete pri našem pozivu k evropskemu modremu dogovoru.

Pietro De Lotto, predsednik posvetovalne komisije za spremembe v industriji

„VPRAŠANJE ZA ...“

„Vprašanje za ...“

V naši rubriki *Vprašanje za ...* člane EESO prosimo, da nam predstavijo pomembne točke iz svojih poročil.

Tokrat smo se pogovarjali z **Giuseppejem Guerinijem**, članom EESO in poročevalcem za mnenje *Pregled okvira za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge*. Mnenje bo predvidoma sprejeto na julijskem plenarnem zasedanju.

Giuseppe Guerini: „Evropski sistem jamstva za vloge je bistven za dokončanje bančne unije“

Vprašanje EESO: „Kakšno je stališče Odbora glede predloga Euroskupine in posledičnih zakonodajnih predlogov o bančni uniji? Konkretnije, kakšno je njegovo gledanje na upravljanje

bančnih kriz in jamstva za vloge?“

Giuseppe Guerini: Evropska komisija je 18. aprila 2023 objavila sveženj za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge, namen katerega je razširiti področje uporabe reševanja na majhne in srednje velike banke, ohraniti finančno stabilnost, zaščititi davkoplačevalce in vlagatelje ter podpreti realno gospodarstvo in njegovo konkurenčnost.

Mnenje EESO na zaprosilo španskega predsedstva Sveta izraža podporo predlogu Komisije, vendar poudarja, da je pri odzivanju na bančne krize potrebno ravnovesje med prožnostjo in predvidljivostjo.

Kot je navedeno v mnenju, nedavne bančne krize kažejo, da je treba hitro in prožno ukrepati ter naglo organizirati prenos banke v težavah na drugo banko.

EESO ima pomisleke glede razširitve področja uporabe reševanja in njegovih kapitalskih zahtev na manjše in lokalne banke, saj bi to lahko negativno vplivalo nanje.

Odslej mora biti okrepljena ocena javnega interesa, s katero se bo ugotavljala potreba po reševanju, ustrezno uravnotežena in se uporabljati sorazmerno, hkrati pa čim bolj zmanjšati negotovost glede načina reševanja krize.

Potreben je pragmatičen in prožen pristop v smislu regulativnega pristopa, izbire orodij, hitrosti izvršitve, posledic odziva, sodelovanja med deležniki in narave uporabljenih finančnih sredstev. S tem se bo preprečilo škodovanje interesom majhnih, zlasti lokalnih, bank in bolje zaščitil gospodarski ekosistem, v katerem delujejo.

Evropski sistem jamstva za vloge je bistven za dokončanje bančne unije, korak v to smer pa je uporaba sistema jamstva za vloge in enotnega sklada za reševanje. Dokler pa se to ne bo uresničilo, se bodo neučinkovitosti nadaljevale in bodo trgi še vedno razdrobljeni.

UGANITE, KDO JE NAŠ GOST...

Posebni gost

V rubriki „Posebni gost“ predstavljamo izjemne osebnosti iz znanosti, novinarstva, kulture in z drugih področij javnega življenja. Naš tokratni gost je **Boško Savković**, srbski pisatelj, novinar ter producent igranih in dokumentarnih filmov. Je sopredsednik skupnega posvetovalnega odbora EU-Srbija, ki deluje v okviru strokovne skupine EESO za zunanje odnose

ter si prizadeva za tesnejše stike med civilno družbo v EU in Srbiji. Je tudi član predsedstva srbskega združenja delodajalcev.

G. Savković je delal in pisal za številne časnike v nekdanji Jugoslaviji in nato v Srbiji. Med vojno v nekdanji Jugoslaviji je bil vojni poročevalec časopisa Intervju in TV Politika. Zaradi cenzure v medijih je leta 1993 zapustil srbske medije in ustanovil marketinško agencijo Alternativa, ki še vedno uspešno deluje na področju televizijske produkcije, založništva ter grafičnega in spletnega oblikovanja. Leta 1996 je ustanovil satirični časopis Naša Krmača, ki je postal simbol upora proti režimu Slobodana Miloševića.

Napisal je tri knjige: Lažnoborci trče počasni krug (1989), na podlagi katere je nastal dokumentarec, Silovanja sedme sile (1994) in Misterije koje su izmenile Srbiju (1997).

Prizadeval si je tudi za promocijo Miroslavovega evangelija, ki je del bogate srbske kulturne dediščine srednjega veka, in o njem produciral film z naslovom U početku beše reč. Leta 2008 je ustanovil filmski festival Silafest. Prejel je številne nagrade v Srbiji in na mednarodnih filmskih festivalih. Med drugim je za film Plodovi zime prejel zlatega delfina za najboljši dokumentarec leta 2011 na filmskem festivalu v Cannesu, za film Posle bombi pa leta 2013 srebrnega cannskega delfina.

G. Savković se je med obiskom Odbora junija letos zahvalil predsedstvu EESO za podporo, ko je bil obtožen, da naj bi pozival k nasilnemu rušenju srbskega ustavnega reda. Nekaj dni po pritožbi EESO je bil izpuščen.

Boško Savković se bo udeležil julijskega plenarnega zasedanja EESO, na katerem bo s številnimi drugimi gostujočimi govorniki sodeloval v razpravi z naslovom Prihodnja vloga civilne družbe v širitvenem procesu.

[Boško Savković: Nisem Che Guevara, sem le državljan, ki poziva k varni državi](#)

EESO info: Nam lahko opišete incident, ki je privedel do vaše aretacije in zaporne kazni?

Boško Savković: Po dveh strelskih napadih, v katerih je bilo ubitih 18 ljudi, od tega polovica otrok, je bil 4. junija 2023 v Beogradu organiziran množičen protest. Mnogi so prepričani, da je šlo za politični protest. Ravno nasprotno, to je bil miroljuben protest, eden od največjih v državi. Udeleženci so pozivali k zamenjavi notranjega ministra in članov regulatornega organa za elektronske medije.

Jaz sem nosil transparent z napisom „PINK STINK“ (PINK je največja provladna medijska skupina v Srbiji) na eni strani, na drugi pa „Jastrebi in hijene hodijo skupaj za varno Srbijo“. Ta napis se je nanašal na moto „jastrebi in hijene za varnost“, ki ga člani vlade pogosto uporabljajo v parlamentu. Nekdo je prišel in na transparent obesil lutko, ki je bila videti kot obešen gospod Vučić. Lutka je bila kmalu odstranjena, vendar so fotografije že množično krožile v družbenih medijih.

Čeprav me na fotografijah ni bilo, sem bil obtožen tega dejanja in poskusa spodkopavanja ustavnega reda v Srbiji, za kar je zagrožena kazen okoli 30 let. Obiskali so me štirje policisti, da bi me prijeli. „Zakaj štirje?“ sem vprašal. „Dva za vas in dva za lutko,“ so odvrnili. Vendar niso našli niti transparenta, ki je ostal v prijateljevem avtu, niti lutke.

Zaradi vašega pridržanja se je mobiliziralo veliko število ljudi v Srbiji in Bruslju. Ker ste sopredsednik skupnega posvetovalnega odbora EU-Srbija v EESO, je Odbor objavil tvit, v katerem je zahteval vašo

takojšnjo izpustitev. Tvit je zabeležil 27 tisoč ogledov. Kaj vam to pove?

Bil sem v zaporu in nisem vedel, kaj se dogaja. Vem le, da je moja žena poklicala podpredsednika EESO, gospoda Plosceanuja, EESO pa se je nemudoma odzval. Prav tako so se odzvali tudi mediji, civilna družba in nevladne organizacije v moji državi. Ljudje v Srbiji me poznajo, vsi so se odzvali in organizirali proteste pred pravosodno palačo. Vendar tedaj o vsem tem nisem vedel ničesar. Ko so me obsodili na 30 dni zavora, sem začel razmišljati o vsem, kar se mi lahko zgodi, in da bom morda v zaporu preživel več let. V takih trenutkih ne moreš jasno razmišljati, čeprav sem kot odvetnik poskušal ohraniti trezno glavo.

Mislim, da so zaradi pritiska institucij EU, nevladnih organizacij in ljudi razumeli, da nisem kriv. Zato je prišlo do pogovorov s srbskimi oblastmi. Rezultat je bil sporazum s tožilstvom, v skladu s katerim sem bil v zameno za splošno priznanje krivde obsojen na pogojno kazen šestih mesecev.

Nisem Che Guevara, sem le državljani, ki protestira na ulici in poziva k varni državi. To je vse. Sem pisatelj, novinar in filmski ustvarjalec. Vendar pa so razmere takšne, da člani vlade verbalno napadajo igralce, medije, novinarje in državljane. Ljudje so na ulicah, ker ne želijo več poslušati tega sovražnega govora v parlamentu.

Ali menite, da bi ta dogodek lahko imel posledice za srbsko družbo?

To je mogoče. Vendar potrebujemo svobodne in neodvisne medije. V Beogradu je le nekaj neodvisnih medijskih hiš. Zunaj prestolnice, v manjših mestih in krajih, ljudje ne vedo, kaj se dogaja. To je informacijska vojna in bitka proti dezinformacijam vlade, ki predstavlja povsem izkrivljeno podobo protestov in zahtev ljudi.

Ali mislite, da vas bo ta dogodek trajno zaznamoval?

Želim pozabiti na ta incident, ker zapor ni mesto za dostojne ljudi. Nočem se bati, ker ti lahko en trenutek strahu vzame deset trenutkov tvojega življenja. Toda strah je instinkt, ki ga imamo vsi. Nisem revolucionar, sem samo človek, ki želi imeti pravico do izražanja. Ali zahtevam preveč? Tu gre le za nekaj temeljnih vrednot Evropske unije: nepristransko pravosodje, svobodna izražanja in pravica do lastnega mišljenja.

Kakšno podporo pričakujete od Odbora in EU?

Dovolj je že to, da se preprosto spremljajo razmere v Srbiji in vsakodnevno dogajanje. Pomembno je tudi, da institucije EU spremljajo medije in novice iz Srbije. Podpora na kateri koli ravni je za nas zelo dobrodošla. Zdaj sta na primer v zaporu dva novinarja, zato bi bila dobrodošla politična in diplomatska sporočila naši vladi. Moja vizija je Evropa, evropska pot za Srbijo.

Nam lahko poveste kaj več o položaju medijev v Srbiji?

V Srbiji imamo nekaj neodvisnih medijev, vendar ti ne zadostujejo in niso prisotni povsod po državi. Menim tudi, da nimamo dovolj medijev, ki promovirajo EU, zato zamisel o Evropi v Srbiji ni priljubljena. Grški filozof Arhimed je nekoč dejal: „Dajte mi oporno točko in premaknil bom svet!“. Jaz pravim: „Dajte mi medije za dva meseca in spremenil bom državo.“ Ni dvoma, da bi Srbija s svobodnimi mediji doživela spremembe. Zdaj imamo v Srbiji nekaj skupin, ki se zavzemajo za zaščito novinarjev. Vendar novinarjev ni treba ščititi, kot da bi bili ogrožena vrsta.

Kaj pa nova generacija novinarjev?

Ti zelo strastno in predano opravljajo svoje delo. Verjamejo, da so nepristranske informacije in nestranske novice dobre za državo in družbo. Vem, da zavračajo ponudbe za dobro plačano delo televizijskih postaj, kjer bi morali zgolj slediti uredniški politiki. Vendar nekaterih stvari, kot je dostojanstvo, ni mogoče kupiti z denarjem. Ta mlada generacija ima dostojanstvo. Prizadevajo si ustvariti poklicno pot tako, da ko se zjutraj

zbudijo, se lahko brez sramu pogledajo v ogledalo.

Kako vidite prihodnost Srbije?

Prihodnost Srbije je v EU. Moja hči je stara 23 let. Prepričan sem, da bo nekega dne živela v Evropski uniji, vendar zase tega ne morem trditi. Ne vem, kako dolgo bo Srbija potrebovala, da izpolni merila EU ali če bo EU določila nova merila za Srbijo. Vendar sem prepričan, da ima Srbija samo eno pot.

Pred 20 leti sem bil v Solunu na konferenci, na kateri so udeleženci dejali, da potrebujejo Srbijo v EU, ker je Srbija edina dežela, ki lahko Zahodni Balkan poveže z EU. To drži, ker je mogoče v Srbijo pripotovati z ladjo, vlakom ali letalom, zdaj pa obstaja tudi povezava prek Bolgarije in Romunije. Tako je usoda Zahodnega Balkana tesno povezana z usodo Srbije. Nekako nobena druga država Zahodnega Balkana sama ne more biti del EU.

NOVICE EESO

Reforma trga električne energije: EESO predlaga energetskega mehanizem za nakup in prodajo elektrike

Odbor podpira oblikovanje prihodnjega trga električne energije na podlagi javno-zasebnih partnerstev ter mešanice regulacije in liberalizacije.

Bistvo tega modela je vladni energetski mehanizem, ki kupuje električno energijo od proizvajalcev in jo prodaja dobaviteljem gospodinjstskih odjemalcev, malim in srednjim podjetjem, energetskim skupnostim državljanov ter velikim odjemalcem, pa tudi drugim državam, kjer je to primerno in mogoče.

V okviru energetskega mehanizma bi se na podlagi javnih razpisov sklepale dolgoročne pogodbe s proizvajalci električne energije, ki bi bile različnih vrst, na primer pogodbe o nakupu električne energije, pogodbe na razliko ter pogodbe s stroški in dodatkom.

Kakor je EESO navedel v mnenju, ki sta ga pripravila Jan Dirx in Christophe Quarez, sprejeto pa je bilo na plenarnem zasedanju 14. junija 2023, je to ključna reforma, ki jo je treba izvesti na sedanjem trgu električne energije v EU.

Poročevalec Dirx je ob tem povedal: „Odbor se že dolgo zavzema za reformo trga električne energije v EU. Po našem mnenju je rešitev za prihodnost hibridni model, ki temelji na načelu „liberalizacija, kjer je mogoča, in regulacija, kjer je potrebna“.“

Poročevalec Quarez pa je povedal: „Energija je bistven element našega ekonomskega in socialnega sistema, zato je ne bi smeli obravnavati kot vse ostale proizvode. Je osrednji del javnih storitev. V skladu z našimi predlogi so vlade odgovorne za zagotavljanje trajnostne, cenovno dostopne in zanesljive oskrbe.“ (mp)

Energetska kriza – prihodnji ukrepi morajo biti prilagojeni, ciljno usmerjeni in odporni na prehod

EESO predlaga oblikovanje merila „zelenega trojčka“ za oceno učinka prihodnjih ukrepov na gospodarski sistem EU.

Odbor na podlagi priporočil Evropske centralne banke (ECB) poudarja, da bi neusmerjeni cenovni ukrepi dolgoročno le podaljšali obdobje visoke inflacije. Če ne bodo odpravljeni pravočasno, bi lahko ogrozili sposobnost ECB, da uresniči svoje srednjeročne cilje, zaradi česar bi se denarna politika zaostrovala dlje, kot je zaželeno.

V skladu z mnenjem EESO [Vpliv energetske krize na evropsko gospodarstvo](#), ki ga je pripravila **Alena Mastantuono** in je bilo sprejeto na junijskem plenarnem zasedanju, mora Evropska unija preseči nujne fiskalne odzive in se osredotočiti na strukturne spremembe, ki bodo omogočile hitrejšo opustitev fosilnih goriv.

„Trdno verjamemo, da je treba v naslednjih ukrepih politike upoštevati spoznanja, pridobljena zaradi negativnega vpliva energetske krize na gospodarsko uspešnost EU,“ je dejala poročevalka **Mastantuono**.

EU za svojo nadaljnjo konkurenčnost potrebuje zanesljivo in varno dobavo cenovno dostopne energije na povezanem energetske trgu z velikim deležem čiste energije, ki bo odporen ter se bo lahko spoprijemal z motnjami in pretresi. (mp)

EU bi morala prepovedati nepopravljive izdelke

EESO je predlagal, da se izdelki, ki jih ni mogoče popraviti, ne bi smeli tržiti v Evropi, saj zgolj dolžnost proizvajalcev, da potrošnike obvestijo, če proizvoda ni mogoče popraviti, ne zadostuje.

Po mnenju EESO je nova **pravica do popravila** v EU sicer velik korak, vendar le na papirju. Potrošnik, ki bo želel popraviti pokvarjen pametni telefon ali aparat namesto, da bi kupil novega, se bo morda soočil z več praktičnimi ovirami, zaradi katerih bo popravilo prezapleteno ali predrago, če že ne povsem nemogoče. EU bi morala iti dlje in pozvati države članice, naj prepovejo vsakršno

prakso namerne nepopravljivosti izdelkov.

Poročevalec za mnenje EESO **Thierry Libaert** meni, „da pravica do popravila ne obstaja, če so izdelki zasnovani tako, da jih ni mogoče popraviti“.

EESO v svojem mnenju o predlagani direktivi predlaga vrsto praktičnih ukrepov za njeno okrepitev, da bo možnost popravila ostala izvedljiva in cenovno dostopna tudi po izteku garancijskega obdobja, in to tudi s poslovnega vidika. Med temi predlogi so:

- **nudnje spodbud pri odločitvah za popravilo** – tudi preprostih, kot je možnost podaljšanja garancijskega obdobja, če se izdelek v tem času popravi;
- **dopušcanje inovativnih rešitev, kot sta tridimenzionalno tiskanje** za izdelavo rezervnih delov ali **prenovitev**, da bi dali izdelkom novo življenje, ali razvoj trga z rabljenimi rezervnimi deli;
- **uvredba programov usposabljanja in preusposabljanja**, da bi popraviljavci imeli znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo za delo, ki je v preteklosti temeljilo na mehaniki, sedaj pa je vse pogostejše odvisno od povezanih naprav. Na splošno se je treba spoprijeti s pomanjkanjem popraviljavcev v Evropi.

Sektor popravil v Evropi ustvarja dragocena in kakovostna delovna mesta, ki jih je težko preseliti. Ustvari namreč 404 delovnih mest na 10.000 ton popravljenih izdelkov, kar je 50-krat več, kot če bi te izdelke odstranili kot odpadke, kar sicer je v zadnjih letih postalo prevladujoč trend. 65 % potrošnikov pokvarjene izdelke zavrže, kar pomeni 7,5 milijona ton odpadkov na leto.

Zeleno zavajanje: prepoved trditve, ki temeljijo na nadomestilih za izpust ogljika

Kot to velja za direktivo o pravici do popravila, je cilj direktive o **zelenih trditvah** opolnomočiti Evropejce, da bi kupovali trajnostne izdelke. Potrošniki so to vse bolj pripravljeni storiti, vendar zelo malo zaupajo trditvam proizvajalcev o okoljski učinkovitosti njihovih proizvodov in storitev, prav tako pa so zbegani zaradi množice zelenih oznak na trgu.

Nova direktiva bi morala zagotoviti verodostojnost in zanesljivost okoljskih oznak in trditve, vendar ima svoje pomanjkljivosti. EESO meni, da bi bilo treba prepovedati **trditve, ki temeljijo na nadomestilih**. Že več organov za varstvo potrošnikov in sodišč je namreč ugotovilo, da so trditve, kot sta „podnebno nevtralna“ in „uporaba plastike izravnana“, ki temeljijo na izravnavi emisij z vlaganjem v projekte podnebnih rešitev (kot je sajenje dreves), znanstveno netočne in zavajajoče za potrošnike.

Odbor poudarja tudi potrebo po dosledni zakonodaji. Kot je dejal poročevalec EESO **Angelo Pagliara**, „obstaja nevarnost, da bi to, kar je nekje prepovedno, bilo drugje dovoljeno“. Dodal je še: „Direktiva o zelenih trditvah bi morala biti model za minimalno raven zaščite pred zelenim zavajanjem.“ "Njene zahteve bi se morale odražati v sektorski zakonodaji, da od njih ne bi bilo mogoče odstopati, najti vrzeli ali oslabiliti varstva potrošnikov.“

[Preberite mnenje EESO o svežnju o pravici do popravila](#)

[Preberite mnenje EESO o direktivi o zelenih trditvah](#)

EESO predlaga ustanovitev evropskega sveta za prehransko politiko

Ta svet bi pomagal pri reševanju številnih kriz, ki trenutno vplivajo na prehranske sisteme, in predvidevanju prihodnjih izzivov, ki se bodo pojavili s pristopom Ukrajine k EU.

Prehranski sistem EU se pri reševanju okoljskih, podnebnih, zdravstvenih in socialnih izzivov sooča z večplastno krizo. Nova vprašanja sproža tudi možnost pristopa Ukrajine v prihodnosti, zaradi katerega bo verjetno potrebna reforma SKP. Za lažje spopadanje s temi spremembami EESO predlaga ustanovitev evropskega sveta za prehransko politiko pred prihodnjim oblikovanjem okvira za trajnostne prehranske sisteme.

Tak svet bi lahko prispeval k hitrejšemu zblizovanju politik na ravni EU ter nacionalni in lokalni ravni. Najpomembneje pa je, da lahko pomaga izboljšati prehransko politiko EU. Poročevalka za mnenje **Piroska Kállay** je dejala: „Trdno verjamemo, da se bosta z vključevalnostjo in dialogom med različnimi deležniki prehranskega sistema in oblastmi povečali kakovost in legitimnost oblikovanja politik na področju prehrane in da bi bil evropski svet za prehransko politiko orodje za doseganje bolj integriranega, participativnega in demokratičnega pristopa k upravljanju preskrbe s hrano.“

EESO je pripravljen gostiti ta svet, ki bi po njegovem mnenju moral biti vzpostavljen po vzoru evropske platforme deležnikov za krožno gospodarstvo, ki jo upravlja skupaj s Komisijo.

Evropski svet za prehransko politiko bi spodbujal trajnostni in uravnotežen razvoj podeželskih in mestnih območij. Vključeval bi akademike, znanstvenike, predstavnike verige preskrbe s hrano, organizacije civilne družbe, izobraževalce, predstavnike mladih in oblikovalce politik EU. Sčasoma bi se mu pridružili tudi predstavniki lokalnih, regionalnih in nacionalnih oblasti, kar bi zagotovilo enakopravno udeležbo predstavnikov držav članic na ravni EU. (ks)

Mladi: diskriminirani zgolj zaradi svoje starosti

Mladi bi morali prejemati enako plačilo in enake prispevke za socialno varnost kot drugi delavci, vključno z minimalno plačo. Toda v vseh državah članicah to še vedno ni zajamčeno.

Po mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) bi morale EU in države članice odpraviti diskriminatorno prakso do mladih, kot so minimalne plače zanje in neplačana pripravništva. Poleg tega morajo mlade bolj neposredno vključiti v oblikovanje politik, zlasti tistih, ki nanje vplivajo.

Te zahteve iz dveh mnenj EESO, sprejetih na plenarnem zasedanju 15. junija, so skladne s poročilom Evropskega parlamenta o kakovostnih pripravništvih. V njem je Parlament pozval Komisijo, naj predlaga direktivo, ki bi določala, da je zaposlovanje vajencev in pripravnikov za daljša obdobja brez plačila

nezakonito.

„Preveč mladih, ki dobivajo nižjo minimalno plačo ali opravljajo neplačana pripravništva, ima negativne izkušnje s trgom dela. Pred to stvarnostjo v državah članicah si ne moremo zatiskati oči,“ pojasnjuje **Michael McLoughlin**, poročevalec za mnenje z naslovom [Enaka obravnava mladih na trgu dela](#).

„Mladi imajo pravico, da jim prisluhnemo in ukrepamo,“ meni **Nicoletta Merlo**, poročevalka za mnenje z naslovom *Sodelovanje na področju mladine*, za katero je zaprosilo prihodnje špansko predsedstvo Sveta EU in ki naj bi agendi EU za mlade dalo nov zagon.

„Njihovo sodelovanje je treba spodbujati v celotnem postopku priprave, izvajanja in spremljanja javnih politik, pri čemer je treba opozarjati na pomembno vlogo mladinskih organizacij in upoštevati nove, neformalne načine, na katere se mladi danes srečujejo, sodelujejo in vključujejo v dialog,“ pojasnjuje poročevalka **Merlo**.

EESO poziva, naj se mladim zagotovijo enaki delovni pogoji in ugodnosti iz naslova zaposlitve ter enaka socialna varnost in podpora kot drugim. V skladu z načelom „enako plačilo za enako delo“ bi morali biti upravičeni do enake minimalne plače kot drugi delavci. To pa trenutno ni zajamčeno v nekaterih državah, ki so uvedle posebne, nižje minimalne plače za mlade, čeprav takšno plačo že prejema ena četrтина mladih, med odraslimi pa vsaka deseta oseba.

Novi predsednik EESO **Oliver Röpke** namenja veliko pozornost krepitvi dialoga z mladimi in njihovem vključevanju v oblikovanje politik.

Med razpravo z mladinskimi organizacijami, ki je potekala na plenarnem zasedanju, je dejal: „Zavezani smo bolj vključujočemu modelu, ki mlade postavlja v središče procesa. Moja politična prednostna naloga je odpreti vrata EESO za mlade in ne nameravam se ustaviti na mejah EU, vključiti želim tudi mladinske organizacije iz držav kandidatk.“

Na razpravi so sodelovali predstavniki Evropskega mladinskega foruma, organizacije Generation Climate Europe ter izobraževalne mreže ReDI School of Digital Integration. (II)

[EESO podpira pozive k dajanju prednosti temeljnim socialnim pravicam pred ekonomskimi svoboščinami v pravu EU](#)

EESO je špansko predsedstvo Sveta EU pozval, naj si prizadeva za uveljavitev predloga, da bi protokol o socialnem napredku postal zavezujoč pravni instrument, ki bi prispeval h krepitvi in ohranjanju socialnih pravic v Evropi.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) se je strinjal z nedavnimi predlogi za spremembo Pogodb EU, tako da bi vanju vključili protokol o socialnem napredku, tj. instrument, s katerim bi se v primeru navzkrižja

med ekonomskimi svoboščinami in temeljnimi socialnimi pravicami dajala prednost slednjim, tudi v politikah EU. S tem bi zagotovili pravno varnost in enako obravnavanje delavcev v vseh državah članicah.

EESO je v [raziskovalnem mnenju](#), za katerega je zaprosilo špansko predsedstvo Sveta EU, dejal, da bi protokol o socialnem napredku zagotovil socialni napredek s spodbujanjem in varovanjem najvišjih standardov socialnih pravic v vseh politikah EU in preprečevanjem njihovega nazadovanja.

Mnenje je bilo sprejeto na plenarnem zasedanju EESO 15. junija s 132 glasovi za, 102 glasovi proti in 7 vzdržanimi glasovi. Skupina delodajalcev v EESO ga ni podprla in je predložila nasprotno mnenje, v katerem je nasprotovala vključitvi protokola o socialnem napredku v primarno zakonodajo EU. Nasprotno mnenje je bilo zavrnjeno, vendar je prejelo več kot četrtino oddanih glasov in je zato priloženo glavnemu mnenju.

Poročevalka za mnenje **María del Carmen Barrera Chamorro** je dejala: „S protokolom o socialnem napredku bi podprli načelo nenazadovanja na področju socialnih standardov. Preprečili bi sprejemanje politik, ki bi bile v nasprotju z interesi ljudi, kar se je zgodilo z varčevalnimi politikami.“

„Bolj kot kdaj koli prej moramo paziti na to, da branimo socialne in državljanske pravice ter jih dosledno uresničujemo po vsej EU. Štetih jih moramo za pomembnejše od prostega trga, zlasti v primeru sporov,“ je dejal soporočevalec **Diego Dutto**.

EESO je dejal, da je špansko predsedovanje odlična priložnost za spodbuditev tega predloga. Špansko predsedstvo je pozval, naj skliče sejo sveta ministrov za socialne zadeve, da bi se dogovorili o skupnem predlogu in načrtovali poseben evropski vrh za njegovo sprejetje.

Protokol o socialnem napredku je prvič predlagala Evropska konfederacija sindikatov (ETUC) leta 2008 kot odgovor na sodbe Sodišča v korist ekonomskih svoboščin. Ponovno je bil predlagan v sklepih Konference o prihodnosti Evrope, pri čemer je Evropski parlament sprejel resolucijo, v kateri je pozval k njegovi vključitvi v Pogodbi EU.

Skupina delodajalcev v EESO meni, da bi morale biti socialne in ekonomske pravice enako zaščitene in da bi lahko protokol o socialnem napredku resno ogrozil temelje socialnega napredka. (II)

[Svetovna epidemija HIV je še vedno prisotna: nujna so prizadevanja za vključevanje skupnosti in boj proti stigmatizaciji](#)

Preprečevanje okužbe z virusom HIV, nadaljevanje oskrbe in odpravljanje diskriminacije po mnenju EESO ostajajo kritični za reševanje te svetovne javnozdravstvene krize

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) podpira prizadevanja španskega predsedstva Sveta EU, da se cilj odprave stigmatizacije in diskriminacije, povezanih z virusom HIV, do leta 2030 uvrsti visoko na agendo EU.

V [mnenju](#), ki ga je sprejel na svojem junijskem plenarnem zasedanju, se je EESO strinjal, da bi bila potrebna izjava na visoki ravni o končanju stigmatizacije in diskriminacije oseb, okuženih z virusom HIV, ki bi jo podale evropske institucije in bi bila Evropskemu parlamentu predstavljena 1. decembra 2023.

Zavzel se je tudi za ambicioznejši nov cilj za preprečevanje in omejevanje širjenja okužbe z virusom HIV, da bi se raven pokritosti za testiranje, zdravljenje in virusno supresijo v vseh državah povečala na 95 %.

„Po več kot desetletju se zdaj trudimo razumeti stanje v zvezi z virusom HIV. To vprašanje je bilo predolgo zanemarjeno,“ ocenjuje poročevalec za mnenje **Pietro Barbieri**. „Potrebujemo kar največjo zavzetost ter sodelovanje s skupnostmi, zdravniki, šolami in delovnimi okolji.“

Pomembno je, da imajo osebe, okužene z virusom HIV, enake možnosti na delovnem mestu, vključno z gibljivim delovnim časom in daljšim dopustom za obiske pri zdravniku. Za odpravo stigmatizacije in diskriminacije so bistveni kampanje ozaveščanja, usposabljanje in širjenje informacij v šolah, civilni družbi in mladinskih organizacijah.

„Kljub zmanjševanju števila diagnoz okužbe z virusom HIV naša pozornost ne sme popustiti. Za obvladovanje širjenja okužbe so nujni pravočasna diagnoza, zgodnji začetek zdravljenja in vztrajanje pri oskrbi,“ je opozorila soporočevalka za mnenje **Nicoletta Merlo**.

Virus HIV je še vedno velik problem javnega zdravja po vsem svetu, saj z njim živi več kot 36 milijonov ljudi, od katerih jih 2,3 milijona živi v evropski regiji Svetovne zdravstvene organizacije. Zlasti so prizadete vzhodne regije evropske celine, pri čemer je Ukrajina država z drugo največjo razširjenostjo epidemije aidsa v regiji Vzhodne Evrope in Srednje Azije.

Okužba z virusom HIV prizadene predvsem marginalizirane skupine prebivalstva, kot so uporabniki drog, moški, ki imajo spolne odnose z moškimi, transspolne osebe, migranti in zaporniki. Stigmatizacija in strah posameznike odvrčata od iskanja storitev, kar povzroča zamude pri testiranju in diagnosticiranju, pri čemer je več kot 50 % okuženih oseb diagnozo prejelo, ko je bolezen že napredovala. S tem se poveča tveganje prenosa virusa in smrti, ki bi jih bilo sicer mogoče preprečiti, zlasti na območjih, kjer ni ustreznega zdravljenja za aids.

Za boj proti epidemiji so ključne celovite strategije, ki povezujejo oskrbo in preprečevanje, ter inovativne možnosti testiranja, kot so hitro testiranje in samotestiranje. (II)

[EESO predlaga nove inovativne prihodkovne tokove za proračun EU](#)

EESO je podal politična priporočila za novo generacijo virov lastnih sredstev za proračun EU. V [novem mnenju](#) Odbor poziva

Komisijo, naj nadalje razvije okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT), in predlaga, da se razmisli o davku na digitalne transakcije na ravni EU in dodatni dajatvi za podjetja, ki uvažajo izdelke proizvajalcev iz tretjih držav, ki ne zagotavljajo primerne zaščite delavcev.

Zaradi proračunskih pritiskov po pandemiji, s katerimi se soočajo države članice, trenutnih napetosti v mednarodnem okolju in sedanjih razmer višjih obrestnih mer je potreben ponoven razmislek o virih prihodkov za proračun EU. „Zavzemamo se za močan proračun EU, ki bo Uniji zagotovil potrebna finančna sredstva za uresničitev njenih političnih ambicij, in za premik k resničnim virom lastnih sredstev. To nam bo pomagalo odvrniti osredotočenost na neto zneske, ki škoduje evropskemu povezovanju,“ je med sprejemanjem mnenja na plenarnem zasedanju dejal poročevalec **Philip von Brockdorff**. Predlog Komisije z dne 20. junija 2023 za nove vire lastnih sredstev, ki temeljijo na obdavčitvi pravnih oseb, dopolnjuje tri druge predloge za nove vire prihodkov, ki so bili predstavljeni leta 2021, a jih Svet še ni sprejel.

EESO poziva Komisijo, naj čim prej pripravi orodje Poslovanje v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT), saj je to predpogoj za predlog vira lastnih sredstev iz naslova obdavčitve pravnih oseb. Po mnenju Odbora je tudi smiselno preučiti možnost vključitve finančnih storitev v okvir BEFIT ali delovanja v smeri globalnega davka na finančne transakcije, kot je predlagal Evropski parlament. Poleg tega EESO poziva Komisijo, naj razmisli o dodatni dajatvi za podjetja iz EU, ki uvažajo izdelke proizvajalcev iz tretjih držav, ki ne zagotavljajo primerne zaščite delavcev. (tk)

Civilna družba in neodvisni mediji so varovalka pred dezinformacijami

Močna mreža civilne družbe je poleg politične ozaveščenosti, trdnega zakonodajnega okvira in neodvisnih medijev eno ključnih orožij v konkretnem boju proti dezinformacijam.

EESO je 12. junija organiziral prvega v [vrsti dogodkov, namenjenih ozaveščanju](#) o dezinformacijah v pripravah na evropske volitve let 2024. Dogodek je bil v Sofiji, saj je bilo ugotovljeno, da [55 % Bolgarov meni, da so pogosto soočeni z dezinformacijami](#) in lažnimi novicami.

Razprava so pokazale, da morajo organizacije civilne družbe, vlada in neodvisni mediji sodelovati pri oblikovanju varovalke pred manipuliranjem z informacijami, ki se vse bolj uporablja kot sredstvo tujega vmešavanja.

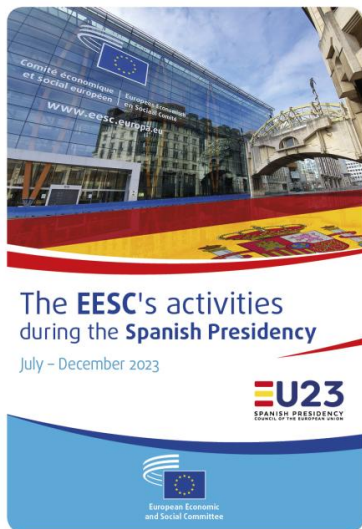
Porast dezinformacij je še posebej zaskrbljujoč v luči prihajajočih evropskih volitev. Predsednik EESO **Oliver Röpke** je poudaril: „Dezinformacije, ki jih zdaj dopolnjuje še vojna propaganda, se uporabljajo za zameglitev resničnosti in povzročanje razdora, kar onemogoča objektivno razpravljanje. Prihodnje leto bo za Evropo največji demokratični moment. Evropski državljani imajo pravico izbirati na podlagi dejstev in mislim, da moramo vsi prispevati h kampanji, v kateri ni prostora za dezinformacije in tuje vmešavanje.“

Kiril Valchev, generalni direktor bolgarske tiskovne agencije (BTA), meni, da se je proti dezinformacijam najbolje boriti z informacijami, ne pa s cenzuro. „Pustiti moramo, da informacije svobodno krožijo in so dostopne javnosti.“

Alice Stollmeyer, ustanoviteljica in izvršna direktorica organizacije Defend Democracy, je dejala: „Civilne družbe same ne morejo premagati dezinformacij, lahko pa se organizirajo in skupaj ukrepajo, tako da

zahtevajo večje prevzemanje odgovornosti od velikih tehnoloških podjetij, ki so lastniki platform družbenih omrežij.“

Med razpravo se je izkazalo, kako ključna je vloga neodvisnih medijev pri razkrivanju dezinformacij. Neodvisni ruski novinar **Tikhon Dzyadko**, ki je glavni urednik TV Rain, je povedal, da se neodvisni mediji proti ruski propagandi borijo tako, da Rusom neumorno ponujajo dokaze in informacije, ki temeljijo na dejstvih. „Ruska vlada noče, da bi ljudje izvedeli resnico.“ (at)

Nova publikacija: Dejavnosti EESO med španskim predsedovanjem (julij–december 2023)

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) bo imel med novim španskim predsedovanjem Svetu Evropske unije pomembno vlogo, saj ga je špansko predsedstvo zaprosilo za pripravo številnih mnenj.

Španija prevzema predsedovanje Svetu EU v času, ki je za Evropo ključnega pomena. To je čas, ko mora EU okrepiti svojo odpornost.

Številne krize, s katerimi se je Evropa soočala v zadnjih letih, so razkrile našo ranljivost in pokazale, da mora Evropska unija razviti lastno strateško avtonomijo. Zato je odprta strateška avtonomija, ki bo bistveno prispevala k odpornosti evropskih ciljev bolj zelene, digitalne in socialne

Evrope, v središču prednostnih nalog španskega predsedstva.

Junija 2024 se bodo državljani EU udeležili največjega demokratičnega dogodka na naši celini, tj. volitev v Evropski parlament. Pri tem je ključnega pomena, da se uvedejo potrebni ukrepi za zaščito naše demokracije, zlasti pred tujim vmešavanjem, in tako prepreči, da bi bile volitve plodna tla za dezinformacije, propagando in kibernetске napade.

EESO je odločen, da bo tesno sodeloval s španskim predsedstvom. Ves čas njegovega predsedovanja se bo zavzemal za to, da se bo slišal glas evropskih organizacij civilne družbe. Na zaprosilo španskega predsedstva bo pripravil kar 22 raziskovalnih mnenj o različnih temah, vključno z zelenim in digitalnim preходом, socialno razsežnostjo EU in prihodnostjo Evrope. S temi podrobnimi in ambicioznimi mnenji ter nizom tematskih dogodkov in konferenc, med drugim o energijski revščini, redkih boleznih in socialni ekonomiji, bo lahko prispeval k razpravam španskega predsedstva.

EESO se veseli skupnih prizadevanj za oblikovanje odpornejše, bolj vključujoče in varne Evrope, ki bo delovala v korist svojih državljanov in se bo lahko učinkovito spoprijemala s prihodnjimi izzivi.

Ta brošura je na voljo na spletišču EESO v angleškem, francoskem, nemškem in španskem jeziku. (af)

NOVICE SKUPIN

Skupina delodajalcev v EESO dobila trdno podporo za nasprotno mnenje o protokolu o socialnem napredku

Pripravila skupina delodajalcev v EESO

Skupina delodajalcev v EESO je na junijskem plenarnem zasedanju EESO predstavila nasprotno mnenje, v katerem je izrazila zaskrbljenost glede vključitve protokola o socialnem napredku, ki bi bistveno spremenil naravo in delovanje socialnega tržnega gospodarstva EU.

S predlogom Evropske konfederacije sindikatov za protokol o socialnem napredku bi socialne, delavske in sindikalne pravice prevladale ne le nad gospodarskimi svoboščinami, temveč tudi v zvezi z notranjim trgom, konkurenco in vsemi drugimi ukrepi politike Unije, med drugim na področjih, kot so ekonomsko upravljanje, trgovina, digitalizacija in okolje.

„Dajanje prednosti socialnim pravicam pred ekonomskimi svoboščinami bi bila prav tako napačno kot dajanje splošne prednosti ekonomskim svoboščinam,“ je dejal predsednik skupine delodajalcev **Stefano Mallia**.

S sprejetjem protokola o socialnem napredku bi bilo namreč treba spremeniti Pogodbi EU, s čimer bi odpravili obstoječe ravnovesje med socialnimi pravicami in štirimi svoboščinami, na katerih temelji notranji trg – ravnovesje, ki ga trenutno zagotavlja več njenih določb.

„Namesto da EU oblikuje protokol o socialnem napredku, ki bi podrl ravnovesje med ekonomskimi svoboščinami in socialnimi pravicami ter posegel v natančno opredeljene pristojnosti EU in nacionalne pristojnosti, je pomembno doseči napredek v smeri skupnega razumevanja dodane vrednosti EU v smislu politike zaposlovanja in socialne politike,“ je dejala članica skupine delodajalcev v EESO **Mariya Mincheva**, ki je predstavila nasprotno mnenje.

Nasprotno mnenje skupine delodajalcev v EESO, ki je prejelo 101 glasov za, 133 glasov proti in 7 vzdržanih glasov, je priloženo mnenju EESO.

- Mnenje SOC/756 – Protokol o socialnem napredku (s priloženim nasprotnim mnenjem): <https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/social-progress-protocol>.
- Glej tudi „EESO podpira pozive k dajanju prednosti temeljnim socialnim pravicam pred ekonomskimi svoboščinami v pravu EU“ (zgoraj).

Protokol o socialnem napredku za zaposlene

Priprava skupina delojemalcev v EESO

Protokol o socialnem napredku, zapisan v temeljni zakonodaji EU, bi zadostil zahtevam delavcev po trdni socialni zaščiti v Evropi.

Dostojne plače in ustrezni delovni pogoji so temeljna pravica vsakogar. Zagotavljanje te temeljne pravice je bistvenega pomena za napredek družbe. Je temelj trdnega socialnega tržnega gospodarstva, ki si

prizadeva za napredek na področju gospodarske rasti in konkurenčnosti, hkrati pa vzpostavlja socialne politike za zagotavljanje socialnega napredka in demokratičnih vrednot. Tega ni mogoče ločiti. To je bil eden od glavnih pomislekov, ki so jih delavci in državljani izrazili na Konferenci o prihodnosti Evrope.

Ko ljudje poslušajo o enotnem trgu, želijo vedeti, kako bo izboljšal njihovo vsakdanje življenje. Želijo si trdne socialne zaščite, minimalnega dohodka, okrepljenega socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj, enakih možnosti na trgu dela – kar vključuje odpravo socialnega dampinga – pravične davčne politike, cenovno dostopnih stanovanj in enakosti spolov.

Protokol o socialnem napredku bi bil konkreten odgovor na te praktične pomisleke, spodbujal in ščitil bi najvišje standarde socialnih pravic ter preprečil nazadovanje ali izogibanje tem standardom.

V času, ko so človekove pravice, pravna država in demokracija vse bolj ogrožene, mora EU okrepiti svojo zavezanost tem temeljnim vrednotam, tako da socialno Evropo postavi v središče svojih ambicij. Ljudje potrebujejo zagotovilo, da njihove socialne pravice ne bodo spregledane zaradi gospodarske in tržne dinamike, kot se je zgodilo pri varčevalnih ukrepih, sprejetih v odziv na finančno krizo leta 2008.

- Glej tudi „EESO podpira pozive k dajanju prednosti temeljnim socialnim pravicam pred ekonomskimi svoboščinami v pravu EU“ (zgoraj)

Staranje prebivalstva v Evropi: ključna tema pri oblikovanju politik EU

pripravil Miguel Ángel Cabra de Luna (član skupine organizacij civilne družbe v EESO)

EESO je v novem mnenju predstavil več političnih predlogov o tem, kako se najbolje odzvati na vse večji izziv: ogromno povečanje števila starejših v Evropi.

Po [najnovejših podatkih](#) in [napovedih](#) naj bi se število oseb, starejših od 65 let, v Evropi med letoma 2019 in 2050 povečalo za 44,7 %. Pandemija COVID-19 je izpostavila strateški izziv, ki ga staranje prebivalstva predstavlja za EU, ter potrebo po reformi in izboljšanju dolgotrajne oskrbe starejših. Zdaj, ko je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila konec izrednih razmer zaradi pandemije in v EU potekajo razprave o novi strategiji o staranju, je pravi čas za razmislek o posledicah pandemije za starejše prebivalstvo.

EESO je mnenju [Nov model oskrbe starejših – izkušnje iz pandemije COVID-19](#), za katerega sem bi poročevalec, že januarja 2022 poudaril, da je treba nujno spremeniti paradigmo in način vlaganja v oskrbo starejših, pri čemer je podal več priporočil. Sedaj so ta vprašanja podrobneje preučena v [novem mnenju](#), o katerem se bo glasovalo na julijemskem plenarnem zasedanju Odbora.

V mnenju je poudarjeno, da mora EU sprejeti novo evropsko strategijo za starejše, ki bo ščitila pravice starejših ter zagotovila njihovo polno sodelovanje v družbi in gospodarstvu. Predlaga se tudi ustanovitev evropske agencije za starejše, razglasitev evropskega leta starejših, sprejetje konvencije ZN o pravicah starejših ter posodobitev ali oblikovanje zakonodaje o podpori starejšim in zaščiti njihove samostojnosti. Poudarjena je tudi potreba po večjem financiranju in splošnem dostopu do oskrbe ter razvoju in usposabljanju na področju inovativnih tehnologij, ki bodo spodbujale samostojnost in oskrbo, ter ukrepov za ustrezno usposabljanje negovalcev.

Pomembno je, da se starejše upošteva v evropskih politikah ter se njim in njihovim družinam zagotovi dostopno in kakovostno dolgotrajno oskrbo, s čimer bi ohranjali njihovo samostojnost, dobro počutje in dostojanstvo. Pomembno je tudi, da se vprašanje staranja in starejših ne obravnava kot breme ali strošek za družbo, temveč kot del socialnih in gospodarskih koristi, ki bodo dosežene z dejavnejšim vključevanjem starejših.

EESO bo v zvezi s tem še naprej prispeval svoje zamisli in predloge. Člani Odbora menijo, da bi to morala biti prednostna tema pred [evropskimi volitvami leta 2024](#). Ogrožena je verodostojnost evropskega socialnega modela, zlasti na celini, ki se stara hitreje kot katera koli druga regija v svetu.

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Avtorji prispevkov

Millie Tsoumani (mt)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Aude François (af)
Thomas Kersten (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knobloch (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,
Belgique/België
Tel. +32 2 5469476
E-naslov: eescinfo@eesc.europa.eu

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. Na voljo je v 23 jezikih.
EESO info ni uradno poročilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske
unije in drugih publikacijah Odbora.
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).

08/2023